

Visitationspredikan

Sandvikens pastorat, Tacksägelsedagen, 13 oktober 2024, Första årgångens texter

Söndagens tema: Lovsång

Visitationens tema: Framtidstro

”I en värld där hopplösheten smugit in behövs inte mycket för att ge upp. Men det behövs lika lite för att vända allt.” De raderna läste jag ett vinnande bidrag i en novelltävling som anordnades av *Nya Bokhandeln* här i Sandviken och *Din lokaltidning* i vintras. Idag får den hoppfulla insikten både uppmuntra och utmana oss. ”I en värld där hopplösheten smugit in behövs inte mycket för att ge upp. Men det behövs lika lite för att vända allt.”

Tema för den biskopsvisitation i Sandvikens pastorat som avslutas idag är ”Framtidstro”. Jag, Monika och Pernilla har varit här under några dagar för att samtala med er, i olika konstellationer, om det som ni är tacksamma över och det som ni oroar er för.

När Monika sammanfattade sina intryck efter ett av våra samtal sa hon kort och gott: ”Man blir glad av Sandviken!” När Pernilla gjorde samma sak sa hon: ”Det är ett toppen-jobb att vara kyrkoherde i Sandviken för här finns alla goda förutsättningar som en kyrkoherde kan önska sig!” Monika och Pernilla har bidragit med slagkraftiga one-liners i det rekryteringsarbete som ni är inne i just nu. Idag, när jag ska sammanfatta mina intryck, kommer jag inte att vara lika kortfattad men jag kommer att stanna upp vid två ord eller uttryck som fångar in eller fångar upp några viktigheter i våra samtal. Här i gudstjänsten får vi inte bara ta de viktigheterna till protokollet utan också till våra hjärtan.

Det ena ordet eller uttrycket är *tjocka begrepp*. Det ordet används inom filosofin för att beskriva det vi ibland – lite mer vardagligt – kallar för ”stororden”. ”Framtidstro” är ett sådant storord. Det är ett tjockt begrepp eftersom det är proppfullt av innehåll som inte så lätt låter sig sorteras. Ordet svämmar liksom över. Framtidstro har, till exempel, med fakta och kunskap att göra men det berör inte bara fakta och kunskap. Framtidstro handlar också om känslor och upplevelser men det handlar inte bara om känslor och upplevelser. Framtidstro berör också etik och moral – hur vi lever våra liv – men det berör inte bara de värden eller värderingar som styr vårt handlande. Det berör mer än så. Det är detta som utmärker ett storord eller ett tjockt begrepp. Det svämmar över av meningsfullhet.

När jag mötte kyrkorådet i torsdags svämmade borden över av bilder. Var och en som var där fick bokstavligt talat välja en bild av framtidstro bland de 75 bilder som vi hade framför oss. När alla hade valt en bild gick vi laget runt och berättade för varandra varför vi hade fastnat för just den bilden. Vi fick många bilder av framtidstro och dessutom fick vi ett exempel på vad det innebär att ett begrepp är tjockt. När stororden kommer på tal tystnar ofta samtalet till en början. Det finns så mycket att säga att man inte vet i vilken ände man ska börja. Det finns så många bilder att välja mellan att man inte vet vilken man ska ta.

Samtalet med kyrkorådet kom efter hand att kretsa kring det andra ord eller uttryck som jag vill använda idag för att sammanfatta viktigheter som har sagts under visitationen. Det ordet eller uttrycket är *tunna band*. Med hjälp av det begreppet lyfte kyrkorådet fram betydelsen av vardagliga och enkla relationer som ger framtidstro. Tunna band kan, till exempel, vara ett ”hej” till grannen som man möter i trappuppgången. Tunna band kan vara den gemenskap som man har med dem som hejar på samma fotbollslag. Tunna band kan vara den glädje och tacksamhet som uttrycks i en gemensam applåd efter en konsert.

Betydelsen av de tunna banden har löpt som en röd tråd genom hela visitationen. Här i Sandviken finns ett enormt nätverk av tunna band som knyter samman människor i livgivande gemenskaper. Omfattningen av och resurstillgången i detta nätverk är något helt unikt. Det insåg jag bland annat när jag mötte styrelsen för Sigrig Göranssons stiftelse i onsdags.

Vid vårt besök på Sigrigsgården fick jag inte bara provligga soffan där ärkebiskop Nathan Söderblom brukade sova när han var här i Sandviken. Jag fick också veta mer om Sigrig Göransson och om de aktiviteter som hon än idag möjliggör genom stiftelsens verksamhet. Sigrig var definitivt en kvinna som visade framtidstro, både genom det hon gjorde under sitt liv och genom alla de tunna band som kan knytas nu, efter hennes död, tack vare stiftelsens nätverkande och generösa finansiering. När eldsjälar hittar varandra och får resurser att omsätta sina goda idéer i praktiken spirar en tillsammans-kraft som inte bara ger framtidstro. Den *är* framtidstro. Den *gör* den framtid som vi tror på närvarande redan här och nu.

I onsdags fick jag besöka aktivitetscentret Rapatac här i Sandviken. Där bedrivs en imponerande verksamhet som många andra kommuner runt om i Sverige gärna skulle ta hem till sig om de kände till konceptet och hade råd med det. Rapatac betyder ”gemenskap” på ett språk som talas i Senegal. Precis som ”framtidstro” är ”gemenskap” ett tjockt begrepp eller ett storord som svämmas över av mening. I grund och botten handlar gemenskapen på aktivitetscentret om att knyta och vårda mängder av tunna band eftersom det lilla är avgörande för framtiden. ”I en värld där hopplösheten smugit in behövs inte mycket för att ge upp. Men det behövs lika lite för att vända allt.”

Det lilla som gör stor skillnad finns inte bara på Sigrigsgården eller Rapatac. De tunna banden som ger framtidstro knyts och utvecklas i en mängd olika sammanhang som vi också skulle beskriva som församlingsliv. Soppluncherna i Österfärnebo, e-sporten för tjejer och killar och den generationsöverskridande hembygdsforskningen i sockenstugan i Årsunda, mansgruppen, kvinnogruppen och meditationsgruppen som möts här i Sandvikens kyrka – allt detta är konkreta exempel på enkla och vardagliga relationer som skapas och stärks genom Svenska kyrkans omsorg och nätverkande.

I tisdags mötte jag först församlingsrådet i Österfärnebo-Årsunda och senare samma dag församlingsrådet här i Sandviken. Vid båda tillfällena uttrycktes en stor tacksamhet över alla de tunna band som förbinder er som lever här. Dessutom urskilde jag en längtan eller strävan efter något mer. Jag hörde att församlingsråden inte bara vill se tunna band mellan människor. De vill dessutom se starkare band mellan människor och gudstjänstlivet, diakonin, undervisningen och missionen här i Sandvikens pastorat. Ett uttryck för denna längtan är förhoppningen att det ska komma ännu fler till gudstjänsterna som firas i era kyrkor. Ett annat uttryck är viljan att barn och unga ska få upptäcka ännu mer av livet tillsammans med Kristus.

Jag delar verkligen denna längtan och denna strävan. Vi vill nå fler och upptäcka mer. Det ligger i den kristna trons natur. Vår längtan och vår strävan är ett uttryck för den framtidstro som gemenskapen med Jesus Kristus väcker till liv. Samtidigt riskerar vår längtan och vår strävan ibland – paradoxalt nog – att bidra till vår bristande framtidstro. Det händer att vi väljer bilder av framtiden som skymmer sikten för den framtid som Gud låter växa fram. Gud tändar ofta hoppingivande ljuspunkter och värmande lägereldar där vi inte hade förväntat oss att Andens låga skulle brinna. Då behöver vi se upp från de framtidsbilder som vi själva väljer för att upptäcka de oväntade möjligheter som Kristus ger oss och vill att vi ska ta.

I dagens evangelietext möter vi tio spetälska som såg upp och tog chansen när de fick den. Deras relation till Jesus var ett tunt band. Plötsligt en dag mötte de honom på byvägen och då passade de på att byta några ord med honom. Dialogen blev kort men livsavgörande. Männerna blev botade från det som begränsade deras möjligheter till gemenskap. De inkluderades på nytt i samhällslivet genom att de blev friska. En av männen – en främling i sammanhanget – vände tillbaka för att tacka Jesus. Det Jesus säger då väcker frågor. Var det bara den här mannen – främlingen – som agerade på ett föredömligt sätt? Eller var det i stället de nio andra som gjorde som Jesus ville? De gick till prästerna för att visa upp sig – utan att vända tillbaka – helt i enlighet med Jesu instruktioner. Hade deras tunna band till Jesus blivit så starka av det korta mötet att de redan gick i tro utan att vi vet om det?

Idag får berättelsen om de tio spetälska påminna oss om vår välsignade okunskap. Vi kan inte till fullo överblicka betydelsen av eller bärkraften i tunna band men gång efter annat möter vi människor som kan vittna om att tunna band är mycket starkare än vi tror. Louise Thöresson, som är författaren till det vinnande bidraget i novelltävlingen, har gett oss ett sådant vittnesbörd, i skönlitterär form. Idag får hennes ord sammanfatta både predikan och samtalen som vi har fört under biskopsvisitationen. ”I en värld där hopplösheten smugit in behövs inte mycket för att ge upp. Men det behövs lika lite för att vända allt.”

Som kyrka och som kristna får vi – tillsammans med Kristus – vara med och vända allt. Vi får göra det lilla som vi ser behövs och som vi förmår bidra med. Vi får fortsätta samtala om de tjocka begreppen, också när orden känns så stora att vi knappt vågar ta dem i vår mun och när bilderna av framtiden är så många att ingen av oss vet vilken vi ska välja. Vi får fortsätta att knyta tunna band också när vi tvivlar på deras bärkraft och helst skulle vilja se ett mer konkret resultat av vårt arbete. Tillsammans får vi spana efter och värma oss vid de ljuspunkter och lägereldar som Anden tänder också på oväntade ställen.

Inspirerade av Anden får vi ta emot den hälsning som aposteln Paulus ger oss i dagens episteltext. Han uppmuntrar oss att ta vara på allt som är bra här i Sandvikens pastorat. Det är inte svårt för här finns det så mycket gott att lovsjunga, glädjas över och tacka Gud för att det svämmar över. Paulus uppmanar oss också att sträva efter att avhålla oss från allt slags ont – och hit brukar han räkna maktkamper, skvaller och oordnade diskussioner som skadar tilliten. Han skriver också att vi inte ska förakta några profetior. Olika bilder av framtiden behöver få finnas sida vid sida eftersom verkligheten är komplex. Vi ska pröva allt – också våra bilder av framtiden – med ambitionen att inte släcka Anden eller eldsjälarna.

Vi lever i en värld där hopplösheten smugit sig in. Det behövs inte mycket för att ge upp. Men det behövs lika lite för att vända allt. Också en framtidstro som inte är större än ett senapskorn kan förflytta berg. Ingen av oss kan på egen hand klämma fram ens en så liten tro men Gud, som har kallat oss, är trofast. Han ska åstadkomma det. Den tro som Anden ger oss hjälper oss att stiga upp och gå, precis som samariern gjorde när han fick en överraskande möjlighet till gemenskap. När sådana möjligheter öppnas för oss, som kyrka och församlingar, får också vi ta chansen, ta emot och tacka Gud för nya tunna band som kan göra våra tjocka begrepp ännu mer meningsfulla för ännu fler. Så kan vi verka i samma anda – vägleda av samma Ande – som Sigrid Göransson inspirerades av – både nu och i framtiden, från evighet till evighet. Amen.